

بیمه عامل و منعکس کننده توسعه اقتصادی

در اقتصاد امروز دنیا بیمه یکی از خدمات ضروری شناخته شده است. تا آنجا که تقریباً هیچ حجم قابل ملاحظه کالا در سطح بین المللی بدون تأمین بیمه حمل و نقل نمیشود، هیچ طرح عمرانی و صنعتی بزرگ بدون پوشش بیمه‌ای اجرا نمیگردد و هیچ کمک مالی و سرمایه‌گذاری خارجی در کشورهای در حال رشد بدون اطمینان از برگشت سرمایه از طریق توسل به بیمه صورت نمیگیرد.

خدمات بیمه‌ای که امروز بصورت يك حرفه مستقل توسط شرکتهای بزرگ در دنیا انجام میشود در ابتداء يك امر تعاونی و بصورت مشارکت در ضرر بود به این معنی که کسانی که در حرفه و یا کار واحدی بودند در عین حفظ استقلال کاری و عمل به حساب خود بایکدیگر توافق مینمودند که در صورت بروز حادثه یا خطری برای هر يك

از آنها، سایرین نسبت به جبران همه یا قسمتی از خسارت همکارزبان دیده اقدام نمایند. شاید تاسیسات Collegia Militum و Collegia Tenuiorum در روم قدیم را بتوان نخستین مؤسسات تعاونی شبیه بیمه‌ای دانست. بدون شك نهاد حقوقی Fenus Nauticum حقوق رم در پیدایش و تحول بیمه امروز تأثیر بسزائی داشته است.

بر طبق این تاسیس که منتسب به فنیقیهاست هر گاه مقدمین به سفرهای دریائی برای تأمین هزینه مسافرت و امی دریافت میکردند کشتی خود را برهن و ام دهنده میدادند. هر آینه کشتی سالم بمقصد میرسید صاحب کشتی یعنی و ام گیرنده و ام دریافتی را بابهره نسبتاً سنگینی که از تاریخ دریافت و ام محاسبه میشد مسترد میداشت و این بهره بمنزله حق بیمه‌ای بود که امروز پرداخت میشود و در صورتیکه کشتی غرق میشد صاحب کشتی و ام را مسترد نداشته و بری‌الذمه میشد.

از نخستین بیمه‌هائی که در دنیا معمول شد بیمه‌های حمل و نقل دریائی و آتش سوزی را باید نامبرد و پس از آن بتدریج بیمه در مقابل سایر خطرات از قبیل دزدی، سیل، زلزله، انفجار، طوفان، تگرگ، مسئولیت مدنی، بیماری، عمر، تمام خطر مهندسی نصب ماشین آلات، اتومبیل و غیره بوجود آمد.

در مؤسسه لویدز Lloyd's لندن معمول شده که میگویند هر خطری را میتوان بیمه کرد حتی خسارات احتمالی به لباس و تزئین خانمها در برابر خطر باران و تگرگ ناگهانی. در میهمانیهای گاردن پارتی نیز بیمه شده و میشوند.

بدون شك با توسعه اقتصادی کشورها و با پیشرفت تکنولوژی انواع و دامنه بیمه در دنیا روبه افزایش است. مسئله‌ای که بازار بیمه دنیا از چند سال باینطرف با آن روبرو شده است کمبود ظرفیت شرکتهای بیمه برای پوشش خطرات عظیم و متنوعی است که با پیشرفت دائم التزاید و سریع تکنولوژی بوجود میآید.

یکی از بیمه‌های جدیدی که در دنیا در سالهای اخیر بوجود آمده و بسرعت توسعه مییابد بیمه‌های مهندسی و تمام خطر مقاطعه‌کاری است که نطفه‌های آن در

حقیقت در میان خرابه‌های جنگ بین‌المللی دوم بسته شد چه بلافاصله پس از خاموش شدن شعله جنگ که مسئله تجدید ساختمان بناهای ویران شده ایجاد کارخانه‌های جدید در کشورهای اروپائی مطرح شد و انجام کارهای ساختمانی واحداث واحدهای عظیم صنعتی گسترش قابل ملاحظه‌ای بخود گرفت بیمه‌گران اروپائی رامتوجه ساخت که بیمه‌های قدیمی و کلاسیک قادر نیستند پیمانکاران و صاحبان کار را در برابر خطرات گوناگونیکه از انجام عملیات مقاطعه کاری ناشی میشود محفوظ بدارند و صاحبان سرمایه هم حاضر نبودند بدون داشتن تکیه‌گاه مطمئن بیمه‌ای سرمایه‌های خود را در اجرای طرحهای بزرگ صنعتی و عمرانی بکار اندازند .

بیمه بخودی خود نشان دهنده وضع اقتصادی افراد و ملل است . تامالی وجود نداشته باشد که در برابر خطرات بیمه شود و تادر آمد کافی وجود نداشته باشد که از آن محل حق بیمه حمایت جان در برابر سوانح و حوادث پرداخت شود بیمه رشد و نضجی نخواهد داشت .

نگاهی به جداول حق بیمه سرانه در کشورها در سالهای مختلف رابطه مستقیم بین توسعه اقتصادی و پیشرفت حق بیمه را نشان میدهد . در جدول زیر میزان حق بیمه سرانه در کشورهای مختلف در سال ۱۹۶۸ نشان داده شده است .

میزان بیمه سرانه در کشورهای مختلف در سال ۱۹۶۸

اتازونی	۲۷۷/۴	دلار
آلمان	۹۴/۲	»
ژاپن	۵۱/۶	»
انگلستان	۸۴/۵	»
فرانسه	۷۳/۷	»
کانادا	۱۴۹/۶	»

» ۲۸/۱	ایتالیا
» ۱۳۳/۹	سوئیس
» ۱۷	اسپانیا
» ۰/۸	هندوستان
» ۱۳/۵	آرژانتین
» ۱/۵	ایران
» ۲/۸	برزیل
» ۴/۹	مکزیک
» ۱۲/۶	ونزوئلا
» ۱۱/۹	پرتغال
» ۱	پاکستان
» ۳۵	اسرائیل

در جدول و نمودار زیر توسعه بیمه سرانه در ایران را در پنجسال اخیر ملاحظه میفرمائید.

حق بیمه سرانه در بازار بیمه ایران در پنجسال اخیر (باستثنای بیمه‌های اجتماعی کارگران و کارمندان دولت)

سال	حق بیمه به میلیون ریال	جمعیت به میلیون نفر	حق بیمه سرانه به ریال
۴۴	۱۱۹۰	۲۵/۱	۴۷/۴
۴۵	۱۳۵۱	۲۵/۸	۵۲/۴
۴۶	۱۵۹۹	۲۶/۵	۶۰/۳
۴۷	۲۲۹۱	۲۷/۳	۸۳/۹
۴۸	۳۰۱۲	۲۸/۱	۱۰۷/۲

از جهت مقایسه کشورها بایکدیگر البته باید موضوع قدمت بیمه و آشنائی مردم با فواید بیمه را نیز مورد توجه قرارداد. در ایران با آنکه ظاهراً از عمر فعالیت بیمه نمایندگیهای شرکتهای خارجی بیش از نیم قرن میگذرد ولی فعالیت جدی بیمه‌ای از سال ۱۳۱۴ با تشکیل نخستین شرکت سهامی بیمه ایرانی شروع شد. از گسترش بیمه در ایران در آن تاریخ اطلاع زیادی در دست نیست ولی از روی قرائن میتوان حدس زد که این صنعت گسترش زیادی نداشته است.

طبق آمار مستخرجه از دفاتر مالیاتی مجموع حق بیمه صادره در ایران در سال ۱۳۱۴ یعنی در سال تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران در حدود ۸/۰۱۷/۰۰۰ ریال بوده است و معرف فعالیت شرکتهای خارجی در ایران تا آن موقع است و لسی از آنجا که معمولاً بعضی از شرکتهای برای منظورهای مالیاتی در آمد خود را کمتر از واقع نشان میدهند میتوان حدس زد که حق بیمه از این بیشتر بوده است.

حق بیمه صادره در سال ۱۳۱۵ توسط شرکت سهامی بیمه ایران در حدود پنج میلیون ریال بوده و با توجه به استقبالی که مردم بجهت مختلف در آن هنگام از شرکت سهامی بیمه ایران نموده اند میتوان حدس زد که حجم بازار بیمه ایران از دو تا سه برابر این مبلغ بیشتر نبوده است.

حجم حق بیمه شرکت سهامی بیمه ایران در سال ۱۳۴۸ از دوهزار میلیون ریال متجاوز بود و حجم حق بیمه بازار ایران در سال ۱۳۴۸ برای نخستین بار از مرز سه هزار میلیون ریال گذشت و بدین ترتیب در ظرف سی و پنج سال ۴۰۰۰۰٪ بالا رفته یا عبارت دیگر ۴۰۰ برابر شده است.

باز برای نشان دادن اینکه بیمه باید بعنوان عامل منعکس کننده توسعه اقتصادی محسوب شود میتوان به رشته بیمه‌هایی که با فعالیتهای صنعتی و عمرانی ارتباط نزدیک دارند توجه کرد یکی از این رشته‌ها بیمه‌های مهندسی و تمام خطر مقطعه کاری است. در جدول صفحه بعد چگونگی این رشته بیمه و رشد آن در پنج سال اخیر نشان داده شده است.

حق بیمه تمام مقاطعه کاری در بازار بیمه ایران در پنجسال اخیر

سال	حق بیمه به میلیون ریال	رشد
۱۳۴۴	۲/۵	۱۰۰
۱۳۴۵	۴/۲	۱۷۰
۱۳۴۶	۷/۶	۳۰۹
۱۳۴۷	۳۳/۵	۱۳۶۵
۱۳۴۸	۱۶/۱	۶۱۸

رشته دیگری که میتواند معرف فعالیتهای تجاری باشد رشته باربری است که در جدول زیر نشان داده شده است .

رشد بیمه باربری در بازار بیمه ایران در پنجسال اخیر

(۴۴ - ۴۸)

سال	حق بیمه به میلیون ریال
۱۳۴۴	۵۶۸
۱۳۴۵	۶۰۹
۱۳۴۶	۶۳۹
۱۳۴۷	۸۲۹
۱۳۴۸	۹۱۵

پیش از آنکه نتیجه‌گیری لازم از عرایض خود بنمائیم شاید بی‌مناسبت نباشد که در اینجا توزیع حق بیمه سال ۱۳۴۸ بازار بیمه ایران را به تفکیک رشته‌های اصلی برای استفاده کسانی که بخواهند تصویر کاملتری از بازار بیمه ایران داشته باشند ذکر کنم .

توزیع حق بیمه سال ۴۸ بازار بیمه ایران

درصد بکل	مبلغ حق بیمه به میلیون ریال	رشته بیمه
۱۵/۴	۴۶۴	آتش سوزی و دزدی
۳۰/۴	۹۱۵	باربری
۱۵/۹	۴۷۹	اتومبیل
۴/۵	۱۳۷	حوادث
۵/۳	۱۶۱	تمام خطر
۴/۲	۱۲۲	زندگی
۲۳/۹	۷۲۰	شخص ثالث
۰/۴	۱۴	سایر رشته‌ها
۱۰۰	۳/۰۱۲	جمع

همانطور که ملاحظه می‌فرمائید در بازار بیمه ایران باربری با ۳۰٪ کل حق بیمه مقام اول را دارد رشته بیمه شخص ثالث اتومبیل با ۲۴٪ دوم ، اتومبیل با ۱۶٪ سوم و آتش سوزی با ۵/۵٪ چهارم ، بدون شك معرفی بیمه شخص ثالث اتومبیل در سال گذشته صرف نظر از جنبه‌های عالی انسانی و اجتماعی آن در معرفی بیش از پیش بیمه در ایران سهم بزرگی داشته است .

از آنچه گفته شده روشن میشود که هر قدر فعالیتهای اقتصادی و صنعتی در کشور توسعه یابد بیمه آن کشور نیز گسترش مییابد بنابراین از لحاظ مطلق و در مورد کشور واحدی میتوان توسعه بیمه را عامل منعکس کننده توسعه اقتصادی دانست و در مقام مقایسه دو یا چند کشور باید توجه داشت که وجود عوامل مختلف اجتماعی و روانی و قانونی، سازمانی در کشور خاص ممکن است رشد بیمه را تسریع نموده و یا مانع شود. حتی تأثیر این عوامل در رشتههای مختلف بیمه متفاوت است بعضی باورهای فلسفی و مذهبی از جمله اعتقاد به قضا و قدر و سرنوشت و اینکه آنچه باید بشود خواهد شد مسلماً از توجه مردم به بیمه و استقبال از آن جلوگیری مینماید. وجود سازمانهای خوب و مؤثر در شرکتهای بیمه که بتواند اعتماد عمومی را جلب نماید در پیشرفت بیمه مؤثر است. باید توجه داشت که بیمه کالائی نیست که همه مردم به سراغ آن بیایند. بیمه خدمتی است که باید برای فروش آن به بازار رفت و مردم را از فوائد آن آگاه ساخت و آنرا فروخت.

یکی از بیمههایی که میتواند منعکس کننده پیشرفت اجتماعی و اقتصادی باشد بیمه عمر است هر قدر در کشوری توزیع درآمد عادلانه تر باشد تعداد افراد و طبقه با درآمد متوسط زیاد تر شود. قاعدتاً بیمه عمر در آن کشور باید رشد بیشتری بنماید. اگر درآمد سرانه پائین باشد مسئله ارجحیت از نوع مصرف پیش میآید و اگر درآمد بیش از حداقل معیشت نباشد و نتواند پس اندازی کند طبعاً موضوع گرفتن بیمه نامه عمر پیش نمیآید ولی عکس این مطلب صحیح نیست یعنی ممکن است در کشوری در آمد سرانه بالا باشد ولی بعزت عدم وجود شرکتهای مجهز بیمه عمر، رشد این رشته بطی باشد.

با توجه باینکه یکی از انواع بیمه عمر پس انداز است از مقایسه بیمه عمر با صندوق پس انداز بانکها میتوانیم نتیجه بگیریم که بیمه عمر در ایران آنگونه که باید پیشرفت نکرده است.

در سال ۱۳۴۷ از هر نفر ایرانی یک نفر حساب پس انداز داشت در حالیکه از

هر پانصد و چهل نفر یک نفر دارای بیمه نامه عمر بود. مانده حسابهای پس انداز در آخر سال ۱۳۴۷ متجاوز از یک هزار و ده برابر ذخیره بیمه نامه های عمر بود. مقایسه آهنگ پیشرفت و میزان مطلق پس انداز نشان میدهد که آنطور که باید در جهت شناساندن بیمه عمر فعالیت نشده است.

شاید بی مناسبت نباشد در اینجا مقایسه ای بین حسابهای پس انداز و حساب ذخائر بیمه عمر در چند کشور بعمل آید.

در ارقام مربوط به پس انداز بانک که در زیر نقل میشود پس انداز مردم با کلیه مؤسسات پس انداز کشور مربوط و حتی حسابهای پس اندازی که در ادارات پست وجود دارد و ودایع در سپرده های ثابت و در بعضی از کشورها سرمایه گذاریهای در شرکتهای ساختمانی منظور شده است ولی پس اندازهای بشکل اوراق قرضه - سهام و امثال آن بحساب نیامده است زیرا ارقام مربوط به آنها در دسترس نبوده و قابل مقایسه نیست. ولی در مورد بیمه عمر کلیه سرمایه گزاریها ملحوظ شده است.

پس انداز بانک به میلیون و به پول ملی

نام کشور	سال ۱۹۵۵	درصد نسبت به کل پس انداز	سال ۱۹۶۷	درصد نسبت به تشکیل پس انداز
اطریش (شیلینگ)	۲۱۸۳	۰/۰۶۲	۶۰۵۴	۰/۰۶۰
آلمان غربی (مارک)	۲۰۶۶۸	۰/۰۶۸	۱۵۳۷۴۵	۰/۰۷۶
فرانسه (فرانک)	۱۵۱۴۲	۰/۰۸۳	۹۴۸۴۱	۰/۰۸۳
انگلستان (لیره)	۸۰۴۰	۰/۰۶۹	۱۶۵۱۵	۰/۰۶۲
ژاپن (ین)	۳۱۵۹۹۸۵	۰/۰۹۴	۲۸۰۶۳۲۷۶	۰/۰۹۰
آمریکا (دلار)	۱۱۰۹۷۹	۰/۰۵۵	۳۶۳۲۸۹	۰/۰۶۲

دارائی بیمه عمر به میلیون وبه پول ملی

نام کشور	سال ۱۹۵۵	درصد نسبت به کل پس انداز	سال ۱۹۶۷	درصد نسبت به کل پس انداز
اطریش (شیلینگ)	۱۳۵۲	۰/۰۳۸	۴۰۷۷	۰/۰۴۰
آلمان غربی (مارک)	۹۵۳۵	۰/۰۳۲	۴۸۲۵۵	۰/۰۲۴
فرانسه (فرانک)	۳۰۹۴	۰/۰۱۷	۱۸۸۷۱	۰/۰۱۷
انگلستان (لیره)	۳۵۴۴	۰/۰۳۱	۱۰۰۸۶	۰/۰۳۸
ژاپن (ین)	۱۹۲۹۲۴	۰/۰۰۶	۳۳۰۱۶۴۴	۰/۰۱۰
آمریکا (دلار)	۹۰۴۳۲	۰/۰۴۵	۱۷۷۸۳۲	۰/۰۳۲

از مقایسه این ارقام می بینیم که در کلیه کشورها درصد ذخیره پس انداز بانکی از ذخیره بیمه بیشتر است ولی در اطریش و انگلستان و ژاپن این نسبت به نفع بیمه زیاد شده در فرانسه نسبت ثابت مانده و در دو کشور دیگر یعنی آلمان غربی و آمریکا کم شده است .

طبیعی است هر قدر در آمد سرانه افراد بالاتر رود امکان پس انداز آنها بیشتر میشود و لهذا کشورهای مثل آمریکا ، سوئیس ، کانادا و انگلستان که توسعه اقتصادی زیادی دارند توانسته اند بالاترین پس انداز سرانه را داشته باشند .

در آمریکا پس انداز سرانه در سال ۱۹۶۷ معادل ۲۷۱۸ دلار بوده است که ۱۸۲۵ دلار آن بصورت پس انداز بانکی و ۸۹۳ دلار پس انداز بیمه ای بوده است . ارقام پس انداز سرانه در همان سال در چند کشور دیگر و تقسیم آنها بین پس انداز بانکی و بیمه ای بقرار زیر بوده است :

نام کشور	پس انداز کل سرانه به دلار	پس انداز بانکی به دلار	پس انداز بیمه‌ای به دلار
انگلستان	۱۱۶۰	۷۱۹	۴۴۱
آلمان غربی	۸۷۴	۶۶۵	۲۰۹
ژاپن	۸۷۱	۷۸۰	۹۱
فرانسه	۴۶۸	۳۹۰	۷۸
سوئیس	۲۳۶۱	۱۸۶۸	۴۹۳
سوئد	۲۰۵۷	۱۵۹۸	۴۵۹
کانادا	۱۷۱۷	۹۷۳	۷۴۴

میزان کل پس انداز نسبت به درآمد ملی در همان سال در آلمان غربی ۰/۰۵۵ در فرانسه ۰/۰۲۷ در انگلیس ۰/۰۸۵ در ژاپن ۰/۰۹۱ در کانادا ۰/۰۸۲ در سوئد ۰/۰۷۶ و در آمریکا ۰/۰۸۳ بوده است .

اینک پردازیم به قسمت دوم و به بینیم تاچه حد بیمه میتواند عامل توسعه اقتصادی بشمار رود . مسلماً بدون وجود بیمه ، سرمایه گذاران به طرحهای خطیری که احتمال خطر در آنها زیاد باشد با تردید و تأمل بیشتری اقدام میکنند . وجود بیمه به صاحبان صنایع و سرمایه گذاران جرأت میدهد که بدون ترس در انجام پروژههای بزرگ که نفع آن بالمآل متوجه اقتصاد کشور خواهد بود اقدام نمایند . بعبارت دیگر بیمه به سرمایه گذاران اطمینان میدهد که وضع اقتصادی و مالی آنها دچار عدم تعادل زیاد نشود و اگر خسارتی متوجه آنان گردد بیمه بکمک میآید .

اثر بیمه بعنوان عامل توسعه اقتصادی یکی در ایجاد بیمه‌هائی است که برای توسعه اقتصادی ضروری است از آن جمله است بیمه تمام خطر مقاطعه کاری و بیمه مهندسی که قبلاً به آنها اشاره شد بیمه اعتبار یا مانده بدهکار است که بموجب آن

بیمه‌گر متعهد میشود که اگر بدهکار یا وام‌گیرنده از انجام تعهد خود استنکاف نماید و یا بهرعلتی قادر به پرداخت آن نباشد بیمه‌گر مبلغ دین را به بستانکار (که غالباً بانك و یا مؤسسات مالی سرمایه‌گذاری هستند) بپردازد. همانطور که ملاحظه میفرمایید این نوع بیمه، در واقع بیمه در مقابل خطرات تجاری است. بیمه آتش‌سوزی، باربری، سیل و غیره بیمه اموال افراد در برابر خطرات طبیعی و غیر تجاری است ولی بخصوص بیمه اعتبار بیمه خطر تجاری است. نتیجه این نوع بیمه‌ها آنستکه شرکتهای بیمه موقعیت مالی تجار و وام‌گیرندگان را (که بیمه‌گزار خواهند بود) در برابر بانکها و مؤسسات وام‌دهنده تثبیت نمایند. وام‌گیرنده مطمئن شود که در صورت بروز خطر (اعم از طبیعی و یا تجاری) وضع مالی او مختل نمیشود. وام‌دهنده از وصول طلب خود اطمینان حاصل نماید. همین بیمه اعتبار به توسعه فروش اقساطی کالا کمک میکند این امر از لحاظ مصرف‌کنندگان هم میتواند متضمن منافعی باشد. زیرا همین اطمینان وام‌دهنده از وصول طلب باعث خواهد شد که با شرایط سهلتری احیاناً با نرخ بهره کمتری - پول در اختیار وام‌گیرنده بگذارد و بالنتیجه هزینه تأسیس کارخانه و تولید پائین آمده و اجناس با بهای ارزانتری در اختیار مصرف‌کننده قرار میگیرد.

امروز بانکها بدون اطمینان از اینکه تاجر بیمه‌نامه حمل و نقل برای کالاهای بازرگانی دریافت داشته است به گشایش اعتبار اقدام نمیکنند و بیمه‌نامه از اسناد حتمی برای گشایش اعتبار خرید کالا است.

بیمه اعتبار در توسعه سرمایه‌گذاری در کشورهای خارجی هم مستقیماً مؤثر است. بعد از جنگ بین‌المللی دوم بجهت اقتصادی و سیاسی سرمایه‌های دولتی یا خصوصی کشورهای سرمایه‌داری پیشرفته برای اجرای طرحهای بزرگ عمرانی و صنعتی که همان آتش‌سوزی و سایر سوانح شد، خطرات تجاری که ورشکستگی بدهکار و یا تقلیل قیمت کالا و امثال آن باشد خطرات اقتصادی که تقلیل ارزش پول او یا عدم امکان خروج درآمد و سرمایه بعلت مضیقه ارزی باشد و بالاخره خطرات سیاسی از جهت ملی کردن صنایع، مصادره خطرات ناشی از شورش و امثالهم هر يك از این

خطرات میتوانند سرمایه‌گذار خارجی را (بخصوص اگر از بخش خصوصی باشد) از سرمایه‌گذاری و فعالیت در کشور خارجی بازدارد. در اینجاست که بیمه به کمک او (و غیر مستقیم به کمک کشور در حال رشد که محتاج به جلب سرمایه‌های خارجی است) می‌آید. امروز در بیشتر کشورهای صنعتی مؤسسات بیمه‌ای خاص که غالباً دولتی است برای بیمه خطرات سیاسی و احیاناً اقتصادی بوجود آمده است. بدیهی است که حق بیمه اینگونه بیمه‌ها نیز بر مشتری تحمیل میشود ولی بالمآل وجود این بیمه‌ها مؤثر در توسعه این نوع سرمایه‌گذاریهاست.

بالاخره در پایان این گفتار باید از خدمتی که بیمه میتواند در فراهم آوردن سرمایه برای سرمایه‌گذاری در کارهای عمرانی و فعالیتهای صنعتی که لازم توسعه اقتصادی است صحبت کنم.

بعد از جنگ بین‌الملل دوم شرکتهای بیمه بعنوان مؤسسات پس‌انداز مانند بانکها مورد توجه قرار گرفته‌اند.

میزان ذخائر شرکتهای بیمه دنیا (غیر از کشورهای کمونیستی) در سال ۱۹۶۷ به ۳۵۰ هزار میلیون دلار بالغ شد که از این مبلغ ۲۷۵ هزار میلیون دلار آن مربوط به شرکتهای بیمه عمر بود.

ذخائر شرکتهایی که در رشته‌های عمومی غیر از بیمه عمر کار میکنند با آنکه حق بیمه دریافتیشان در آنسال ۵۰ هزار میلیون دلار بود (در مقابل حق بیمه عمر همانسال که از ۳۲ هزار میلیون دلار تجاوز نمیکرد) فقط ۷۵ هزار میلیون دلار بود ۶۴ درصد از کل این ذخائر مربوط به شرکتهای بیمه آمریکائی است کمی بیش از ۲۲ درصد مربوط به شرکتهای بیمه‌های اروپائی (غیر از کشورهای کمونیستی) ۴ درصد آسیائی ۲ درصد استرالیا و نیوزلندی - یک درصد آفریقائی و ۷/۰ درصد مربوط به شرکتهای کشورهای آمریکای لاتین.

همانطور که میدانیم ذخائر در رشته بیمه عمر بر اثر جمع شدن پس‌اندازهای بیمه شدگان است و در رشته‌های عمومی بیمه قسمت عمده آن ذخائر فنی است.

عواملی که در افزایش ذخائر شرکتهای بیمه مؤثرند صرفنظر از نوع بیمه (بیمه عمر در مقابل سایر بیمه‌ها) عبارتند از شکل و ترکیب سرمایه‌گذاری - ثبات پولی - وضع بازار سرمایه - و بالاخره مقررات ناظر به سرمایه‌گذاری - مخصوصاً از جهت مالیات و نحوه احتساب استهلاکات .

بدیهی است برای فراهم شدن ذخائر بیمه‌ای ، گذشت زمان عامل مهمی است اگر امروز در کشورها سرعت رشد بیمه عمر بصورت معجزه‌آسایی بالارودمیزان ذخائر ما زیاد نخواهد بود . سالها باید بگذرد و ذخائر ریاضی به روی هم انباشته شوند و سرمایه قابل ملاحظه بوجود آید .

همانطوریکه در بالا اشاره شده امروز مؤسسات بیمه مخصوصاً بیمه‌های اجتماعی مانند بانکها بصورت مؤسسات جلب پس اندازهای مردم و منابع سرمایه درآمده‌اند . در آمریکا تقریباً ده درصد سرمایه‌گذارهای اقتصاد آمریکا بوسیله شرکتهای بیمه عمر بعمل می‌آید و شرکتهای بیمه فرانسوی در سال ۱۹۶۷ هشت و نیم (۵/۰۸/۰) درصد معاملات خرید سهام و ۰/۰۲۰/۰ اوراق قرضه معامله شده در بورس فرانسه را انجام دادند .

همچنین در آلمان شرکتهای بیمه صاحبان قسمت اعظم اوراق قرضه منتشره هستند . براساس گزارش سالیانه بیمه‌گران آلمان در سال ۱۹۶۷ جمع کل ارزش سرمایه‌گذاری بیمه‌گران عمر آلمان فدرال بالغ بر ۳۳/۲ میلیارد مارک بوده است که ذیلاً بطور تفکیک نشان داده میشود .

میلیون مارک

۰/۰۱۲/۵	۴۱۵۲	مستغلات
۰/۰۲۷/۶	۹۱۶۳/۵	مرهونات
۰/۰۳۳/۹	۱۱۲۶۷/۳	وام (به مؤسسات اعتباری، کشاورزی و صنعتی)
۰/۰۱۷/۷	۵۸۶۶/۵	اوراق بها دار

۰/۰ ۰/۷	۲۳۲/۱	مشارکت در سایر سرمایه گذاریها
۰/۰ ۱/۶	۵۵۲/۳	وام بیمه نامه عمر
۰/۰ ۰/۶	۱۹۸۵/۹	سایر سرمایه گذاریها (خرید سهام)
۰/۰ ۱۰۰	۳۳۲۱۹/۶	جمع کل

با توجه به اینکه قسمت اعظم دارائیهای شرکتهای بیمه عمر معرف پس اندازهای مردم است میتوانیم آنها را با حسابهای پس انداز در بانکها و مؤسسات مالی پس انداز مقایسه نمایم .

در کشورهایی نظیر کانادا - بریتانیای کبیر - هلند و استرالیا مجموع دارائیهای شرکتهای بیمه عمر معادل ۶۰ درصد مجموع حسابهای پس انداز بود . در آمریکا نروژ و نیوزلند این رقم ۵۰ تا ۶۰ درصد - در بلژیک - آلمان - دانمارک و سوئد ۳۰ درصد در سوئیس ۲۶ درصد - در فرانسه ۲۰ درصد - در ژاپن و ایتالیا ۱۱ درصد - در اطریش ۶ درصد .

در صورتیکه دارائیها را با تولید ناویژه ملی مقایسه کنیم به نسبتهای ۰/۰۳۱/۱ در سوئیس ۰/۰۳۰/۱ در بریتانیا و کانادا - ۰/۰۲۸/۴ در آمریکا و ۰/۰۲۸/۱ در نیوزلند میرسیم .

در ایران سرمایه گذاری از محل ذخائر شرکتهای بیمه در گذشته تقریباً منحصرأ در غیر منقول بود زیرا هنوز در ایران سرمایه گذاری در زمین یکی از پر درآمدترین سرمایه گذاریهاست . و در نظر مردم کشور ما مثل بسیاری از کشورهای در حال توسعه هنوز زمین و غیر منقول مطمئنترین و بهترین شکل ثروت محسوب میشود . البته شرکتهای بیمه ایران در حدود ۰/۰۴۰ از ذخائر خود را در اوراق قرضه دولتی سرمایه گذاری مینمایند که بوسیله دولت در کارهای عمرانی و تولیدی بکار میرود . در چند سال اخیر شرکت سهامی بیمه ایران در جهت سرمایه گذاری ذخائر خود

در کارهای صنعتی قدم‌هایی برداشته است و در شرکت‌های کشتیرانی آریا - لوله و نورده
اهواز - لیلاند دیزل و سایر شرکتها سرمایه‌گذاری نموده است و امیدواریم با
توسعه چشم‌گیری که در سالهای اخیر در بیمه حاصل شده است شرکت‌های بیمه در
سالهای آینده سهم عمده‌تری در سرمایه‌گذاری در کارهای عمرانی داشته باشند .

قبل از پایان‌گفتار خود باید یادآور شوم که بیمه علاوه بر آنکه منعکس‌کننده و
عامل توسعه اقتصادی است عامل توزیع مجدد در آمد هم میباشد - مخصوصاً در
بیمه‌های اجتماعی این اثر کاملاً محسوس و مشهود است .

آنچه در این مدت محدود بعرض حضار محترم رساندم مختصری از بیان
صنعت بیمه در سالهای اخیر است . تردیدی نیست که ما کسانی که در صنعت بیمه
بخدمت مشغولیم نباید از این پیشرفت‌ها راضی باشیم - رضایت ممکن است باعث رکود
در کار شود ما باید واقعاً ناراضی باشیم . ناراضی از اینکه با امکانات زیادی که امروز
در کشور وجود آمده است پیشرفت صنعت بیمه بایستی از اینهم بیشتر باشد و اطمینان
دارم همه همکاران من این مسئولیت را بخوبی درک کرده‌اند و لهذا خواهیم کوشید
صنعت بیمه بیش از پیش در خدمت توسعه اقتصادی مملکت باشد و نتایج حاصله بتواند
بخوبی منعکس‌کننده پیشرفت‌های صنعتی و عمرانی مملکت بوده و در تأمین روزافزون
عدالت اجتماعی از طریق توزیع مجدد در آمد عامل مؤثری بشمار رود .